

6. Great Power Competition Doesn't Have to Be Bad. China–U.S. competition could actually be a net good for the world – if the middle powers can steer it in the right direction, by Fatih Oktay, URL: <https://thediplomat.com/2021/07/great-power-competition-doesnt-have-to-be-bad/>

7. National Security Strategy of the United States of America, December 2017 URL: <https://www.documentcloud.org/documents/4332347-NSS-Final-12-18-2017-0905.html>

Дорош Назар

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ДЕРЖАВИ «СЕРЕДНЬОЇ СИЛИ» В КОНФЛІКТНОМУ ВРЕГУЛЮВАННІ: КЕЙС ЯПОНІЇ

***Анотація.** Держави «середньої сили» є одними із ключових акторів світової арени у сучасній системі міжнародних відносин. Такі держави є важливими у конфліктному врегулюванні, що є однією з їх характеристик. Прикладом держав «середньої сили» є Японія, що бере безпосередню участь у розбудові миру в різних регіонах світу.*

***Ключові слова:** держави «середньої сили», Японія, конфлікт, конфліктне врегулювання.*

***Abstract.** «Middle power» states are one of the key actors on the world arena in the modern system of international relations. Such states are important for conflict resolution which is one of their characteristics. The example of “middle power” is Japan, which is directly involved in peacebuilding in various parts of the world.*

***Keywords:** «middle power», Japan, conflict, conflict resolution.*

Міжнародне середовище постійно змінюється. В умовах відсутності визначеної системи міжнародних відносин дедалі більше уваги приділяється акторам, які мають змогу впливати на міжнародні процеси, але не конкурують за гегемонію. Такими державами визначаються держави «середньої сили». Наразі немає єдиної дефініції держави «середньої сили», однак дослідники виділяють кілька характерних рис для таких держав. По-перше, це країни з достатнім авторитетом та статусом не тільки у своєму регіоні, а й на міжнародній арені загалом, який дозволяє їм впливати на політичні процеси. По-друге, як зауважив Е. Йордаан, це те, що «усі держави „середньої сили” демонструють зовнішньополітичну поведінку, яка стабілізує та легітимізує глобальний порядок, здебільшого через багатосторонні та спільні ініціативи» [3]. І по-третє, всі держави мають середні показники могутності, не конкуруючи за звання великої держави чи наддержави.

Зважаючи на вище наведені аспекти, «державу середньої сили» можна виділити як державу ліберального устрою, з вільною ринковою економікою, що володіє середніми параметрами могутності на міжнародній арені, має специфічні риси поведінки на міжнародній арені, виступаючи медіатором або допомагає знайти компроміс у міжнародних суперечках. Такі країни відображають здатність діяти на світовій арені, але водночас нездатність здійснювати гегемоністський вплив.

Японія є однією з провідних країн у сфері економіки, технологій, культури та інших сферах. Сумісність факторів того, як Японія представлена на міжнародній арені, дає змогу виокремити її як державу «середньої сили». Однією з

найхарактерніших рис, що притаманні державам «середньої сили», є їхня залученість до процесів конфліктного врегулювання.

Варто зазначити, що Японія бере участь у миротворчих операціях ООН. Наприклад, міжнародна миротворча операція в Судані 2012 р. Туди були відправлені двоє офіцерів та понад 300 осіб персоналу із Сил Самооборони Японії [1]. Метою було не лише підтримання миру між Суданом та Південним Суданом, а ще й поновлення інфраструктури, мереж та будівель. Окрім цього, було ще направлено 40 інженерів із Сил Самооборони Японії до Південного Судану, Кенії та Уганди. Це було зроблено для підтримки транспортування вантажів до цих країн [1].

Додатково урядом Японії було вкладено понад 2 млн дол. у сфери людської безпеки, щоб допомогти біженцям та переселенцям із зони бойових дій [1]. Завдяки своєму авторитету на міжнародній арені Японія брала участь у перемовинах щодо припинення вогню та перемир'я. Хоча Африка не є регіоном впливу Японії, вона була задіяна у конфліктному врегулюванні та допомозі, а це дає змогу стверджувати, що її статус не обмежується лише Азією. Японія брала участь і в подальших миротворчих місіях, що стосувалися Судану, та розширювала свою участь у них, незважаючи на складнощі, що виникали в процесі.

Одним із найактуальніших прикладів участі Японії у миротворчих процесах є війна в Україні. Після повномасштабного вторгнення росії в лютому 2022 року Японія активізувалась і почала вводити санкції та осуджувати зазіхання росії на українські території. Зокрема, Японія ввела санкції, що містили блокування системи SWIFT для російських банків, а також виділила понад 200 млн дол. для надання гуманітарної та економічної допомоги [4].

Японія була однією з перших країн Азії, що публічно висловили засудження дій російської федерації, не дивлячись на те, що у неї існують проблемні питання з росією щодо Курильських островів, такими діями вона могла погіршити своє становище. Також Японія є однією з країн G-7 та нещодавно була запрошена до зустрічі країн НАТО, хоча і не є країною-учасницею Альянсу. Все це ще раз доводить, що Японія має достатню могутність та авторитет, щоб впливати на політичні процеси в Європі, а війни України та росії є одним із головних питань у порядку денному [2].

Надання фінансової допомоги, підтримка санкцій та позицій України допомагає Японії зарекомендувати себе як одного з найвпливовіших гравців Азії. Це також сприяє покращенню іміджу Японії, який досі має негативний відтінок, зважаючи на її дії під час Другої світової війни.

Отже, можна зазначити, що держави «середньої сили» є одними з ключових гравців у рамках конфліктного врегулювання та запобігання конфліктів. Це аргументується тим, що такі країни мають достатній статус для того, щоб їх слово вважалось вагомим на світовій арені та дає змогу бути медіатором у конфліктах. Японія – це один із найяскравіших прикладів середньої сили». Держава намагається грати роль посередника у міжнародних конфліктах, чітко висловлює свою позицію щодо тих, хто винен у розпалюванні конфліктних ситуацій. Японія, маючи значні фінансові активи, може впливати на прийняття рішень на рівні міжнародних і регіональних організацій.

Джерела та література

1. Akimoto D. Japan's international peace operations in South Sudan. Peacekeeping and civilian protection dilemmas. *Accord*. AJCR 17/2. February, 2017. URL: <https://www.accord.org.za/ajcr-issues/japans-international-peace-operations-south-sudan/>
2. Bartlett D. Japan Resets Its Role in Europe in the Wake of Ukraine War. *The Diplomat*. March 28, 2022. URL: <https://thediplomat.com/2022/03/japan-resets-its-role-in-europe-in-the-wake-of-ukraine-war/>
3. Jordaan E. The Concept of a Middle Power in International Relations: Distinguishing between Emerging and Traditional Middle Powers. Research Collection School of Social Sciences. *Politikon: South African Journal of Political Studies*. 2003. 30(1). PP. 165–181. URL: https://ink.library.smu.edu.sg/cgi/viewcontent.cgi?article=1393&context=soass_research
4. Ryall J. Ukraine conflict: Japan stiffens resolve on Russia, but it comes with a price. *DW*. March 02, 2022. URL: <https://www.dw.com/en/ukraine-conflict-japan-stiffens-resolve-on-russia-but-it-comes-with-a-price/a-60986563>

Матвійчук Едуард

Донецький національний університет імені Василя Стуса

РЕЛІГІЯ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Анотація. З'ясовується роль релігійного фактору в міжнародних відносинах, його вплив на перебіг подій у різних куточках земної кулі, а також перспективи діалогу між державами та між різними конфесіями, адже конфлікти на релігійній основі є її досі серйозною проблемою. Беручи до уваги Африку, де релігійні конфлікти є найпоширенішим явищем, порівняно з іншими континентами, можна стверджувати, що ця проблема потребує негайного вирішення як з боку релігійних організацій, так і з боку політиків, вчених, публічних діячів, представників багатьох інших галузей.

Ключові слова: Релігія, конфесія, міжнародні відносини, тероризм, християнство, іслам.

Abstract. The purpose of this study is to clarify the role of the religious factor in international relations, the impact of this factor on events in different parts of the globe, as well as identifying prospects for religious dialogue between states and between religions, because religious conflicts are still quite serious problem. Particular attention should be paid to the African continent, where religious conflict is most prevalent compared to other continents, we can say that this problem should be studied and resolved immediately by religious and political, scholarly, public figures, and representatives of many other spheres.

Keywords: Religion, confession, international relations, terrorism, Christianity, Islam.

Релігійний фактор із давніх часів впливав як на життя окремої особи або суспільства, так і на політику держав та міжнародні відносини загалом. Важливою також є роль і конфесійного чинника, який мав та має значний вплив на відносини між державами. Держави часто використовують конфесійне середовище для реалізації своїх геополітичних інтересів.

На сучасному етапі можна говорити про зростання ролі релігійного чинника в міжнародних відносинах. Це пов'язано з підвищенням значення культурних факторів у формуванні світової політики через виникнення певного ідеологічного вакууму після кризи комунізму. Якщо за часів «холодної війни» світ був розподілений на ідеологічні групи, то наразі на перший план виходять інші цінності: історичне минуле народів, релігії, мови, належність до певних культурних груп, націй, цивілізацій.

В Африці після того, як народи цього континенту здобули незалежність від колонізаторів, актуальності набрала тема розподілу території африканських